

Rynders, Q. (2025) "De weg van de partij naar de macht en zijn uitdagingen voor de toekomst." *Studieverslag*, Conférence Olivaint Genootschap, vol. 70, pp. 35–42.

De weg van de Partij naar de macht en zijn uitdagingen voor de toekomst.

Quinten Rynders, Olivaint Genootschap van België, BE

1. Inleiding

De Socialistische Republiek Vietnam is een land dat een één Partijsysteem kent. Volgens de Vietnamese grondwet is er slechts één Partij dat de burgers kan vertegenwoordigen. Deze Partij wordt aangeduid in artikel 4 van de grondwet en noemt de Vietnamese Communistische Partij. De Vietnamese Communistische Partij is gezien de bijna 5000 jaar oude geschiedenis van dit land nog maar net aan de macht gekomen.

Article 4, § 1. The Communist Party of Vietnam—the Vanguard of the Vietnamese working class, simultaneously the vanguard of labourers and of the Vietnamese nation, the faithful representative of the interests of the working class, labourers and the whole nation, acting upon the Marxist-Leninist doctrine and Ho Chi Minh's thought, is the leading force of the State and society.

De strategische nota bestaat uit grosso modo drie delen. Het eerste deel zal de geschiedenis schetsen van de Vietnamese Communistische Partij. Het zal haar ontstaansgeschiedenis bespreken en op welke wijze ze aan de macht gekomen is in Vietnam. Het tweede deel behandelt de economische doelen dat de Partij vooropstelt en welke merites en uitdagingen Vietnam heeft om deze doelen te bereiken. Het derde deel is de conclusie.

2. De Partij, zijn ontstaansgeschiedenis en zijn weg naar de macht

De voorganger van de Vietnamese Communistische Partij, de Vietnamese Revolutionaire Jeugdliga, zag het levenslicht in 1925 en was het geesteskind van Ho Chi Minh. Het voornaamste doel van de jeugdliga was de bevolking voorbereiden op een onafhankelijkheidsstrijd tegen het Franse koloniale bewind en het installeren van het socialisme in Vietnam. De Jeugdliga zelf was geen lang bestaan gegund. De Liga werd van de kaart geveegd door de Kuomintang, de Chinese Nationalistische Partij, waardoor de revolutionaire beweging, opsplijtte in een noordelijke en zuidelijke beweging. Deze splitsing resulteerde in de oprichting van de Communistische Partij van Indochina gelegen in het Noorden van het huidige Vietnam en de oprichting van de Communistische Partij van Annam gelegen in het Zuiden van Vietnam. In 1930 zouden deze twee Partijen samen met een derde Partij, dat zijn origine niet vindt de Jeugdliga, samen fuseren onder leiding van Ho Chi Minh tot de Communistische Partij van Vietnam. Later zou de Partij omgedoopt worden tot de Communistische Partij van Indochina. Dit gebeurde onder druk van de Komintern, een organisatie dat uitwerking gaf aan de derde internationale dat geleid werd door de Communistische Partij van de Sovjet-Unie. De Komintern stond namelijk in voor de financiering van de Jeugdliga en de Partij. In zijn eerste levensjaren had de Partij ongeveer 1500 leden en een grote groep sympathisanten. Na de eerste succesvolle acties van de Partij in het Noorden van Vietnam was de Franse repressie brutaal en doortastend. Enerzijds werden er 1300 mensen gedood, gedeporteerd, gevangengenomen en werden de leden van het centraal comité gevangengenomen of gedood. Dit resulteerde in het wegvagen van de Partij. De Partij moest in opdracht van de Komintern heropgericht worden maar met enig voorbehoudt. Aangezien in 1936 in Frankrijk het Front Populaire, een kartel tussen socialisten en communisten, de verkiezingen gewonnen hadden met een parlementaire meerderheid opteerde Moskou ervoor om betere relaties met Parijs te onderhouden. Dit leidde ertoe dat de Communistische Partij van Indochina moest afzien van zijn antikoloniale standpunten. Na Ho Chi Minh's vele internationale reizen in Frankrijk, Engeland, America, Thailand, India en China keerde hij terug naar Vietnam in 1941. In 1941 richtte Ho Chi Minh de Liga voor Vietnamese onafhankelijkheid op, beter bekend als de Viet Minh. De Viet Minh was een overkoepelorganisatie waaronder verschillende religieuze, politieke en militaire organisaties onder resideerden en samen streden voor de Vietnamese onafhankelijkheid tegen de Japanse bezetter en tegen het koloniale bewind van het toenmalige Vichy Frankrijk. Aangezien Frankrijk het loodje moest leggen tegen de Nazi-Duitsland in de Tweede Wereld Oorlog slabakte het Franse koloniale regime en begonnen de Japanners aan de bezetting van Vietnam. De strijd van de Viet Minh werd nauw ondersteund door de Amerikanen. Het waren Amerikaanse inlichtingen

en training dat de Viet Minh instaat stelden om de Augustus Revolutie van 1945 te laten slagen en een de onafhankelijke Republiek van Vietnam uit te roepen. Eens dat de Tweede Wereld Oorlog voorbij was werd Vietnam bezet. In het noorden door de Chinese nationalist en in het zuiden door een bezettingsmacht bestaande uit Fransen en Britten. Ho Chi Minh verzocht President Truman meerder malen om de Vietnamese Republiek te erkennen. De Amerikaanse president liet deze verzoeken onbeantwoord.

Om binnen de Viet Minh alliantie meer eenheid te creëren werd de Indochinese Communistische Partij omgedoopt tot het Instituut van Marxistische Studies in Indochina en werd de Partij als het ware ontbonden. Ondanks de formele ontbinding van de Partij bleven zijn organen functioneren en bleef het een beslissende positie behouden binnen de Viet Minh coalitie. In 1951 werd de Vietnamese Arbeiders Partij opgericht waardoor de Communistische Partij heropgericht was maar onder een ander pseudoniem. Door het verslaan van de Fransen in Dien Bien Phu en de Conferentie van Geneve van 1954 mochten de Vietnamese Communisten zich de leiders noemen in het Noorden van Vietnam. De Partij zorgde in 1955 voor een zuivering in haar eigen rangen. De Partij vond dat de Marxistische idealen hebben moeten inboeten ten bate van de onafhankelijkheidsstrijd. Daarom werden partijleden dat zich ontfermden over de klassenstrijd gepromoveerd ten koste van de partijleden dat hun strepen verdiend hebben tijdens de onafhankelijkheidsoorlog.

Eens de Vietnamese Communistische Partij in het noorden van Vietnam geïnstalleerd was trachtte het zijn invloed uit te breiden naar Laos en Cambodja door zich op te splitsen in drie takken dat toegewezen waren aan Vietnam, Laos en Cambodja. Ondanks deze opsplitsing behield de Vietnamese tak het recht krijtlijnen uit te zetten voor zijn broeder Partijen in Laos en Cambodja. Maar deze drang van expansie bleef niet beperkt tot Laos en Cambodja. De Viet Minh vond het ook nodig om de Viet Cong in het Zuiden van Vietnam te steunen wat uiteindelijk tot de Vietnam Oorlog zal leiden. Het zal pas na deze oorlog zijn dat de Vietnamese Communistische Partij de onbetwist politieke leider van het verenigde Vietnam zal zijn tot het heden.

Eens dat de Vietnamese Communistische Partij de Vietnam Oorlog definitief gewonnen had in 1975 heeft het verschillende projecten ondernomen om haar macht te consolideren doorheen Vietnam en het voormalige Indochina. Zo werd in het net veroverde Zuid-Vietnam een heropvoedingsprogramma opgesteld voor de inwoners van het zuiden om hun het socialistische gedachtengoed eigen te maken. Dit resulteerde in de opsluiting van 1 miljoen inwoners dat aanhangers waren van het kapitalistische regime waarvan 165.000 mensen zouden overlijden door de erbarmelijke omstandigheden in de opvoedingskampen. Daarnaast heeft Vietnam verschillende oorlogen gevoerd om zijn invloed in het voormalige Indochina te behouden door

Cambodja in 1978 binnen te vallen en gedurende 10 jaar te bezetten. Voorts moest Vietnam zijn eigen soevereiniteit verdedigen tegen een Chinese invasie die plaats vond in 1979.

Maar Oorlog en onderdrukkende opvoedingskampen waren niet het enige dat de Partij nodig had om zijn macht te consolideren. Het belangrijkste middel om zijn macht te consolideren was het heropbouwen van de economie. De uitputtingsoorlog wat de Vietnam Oorlog was liet de Vietnamese economie in zak en as achter. Zo was de Vietnamese economie niet meer in staat om tijdens de oorlog haar eigen bevolking tevoeden. Tijdens de oorlog vielen ongeveer 3 miljoen doden waarvan velen door honger en ontbering.

De Vietnamese economie na de Vietnam Oorlog kan weergegeven worden in de volgende cijfers. Het had een bevolking van tussen de 50-52 miljoen inwoners. Het bruto binnenlandse product was 9,7 miljard dollar waarvan 59% uit de landbouwsector kwam, 25% uit de industrie en 16% uit de dienstensector. Het bruto binnenlandse product per inwoner was 197 dollar. De Vietnamese economie groeide dan gemiddeld 2,6% per jaar.

3. De Vietnamese economie en haar uitdagingen

Vanaf 1976 vatte de Partij de koe bij de horens en stelde het een ambitieus vijf jaren plan op voor de heropbouw van de economie. Dit vijf jaren plan was deel van een strategie op de lange termijn om van de Vietnamese economie tegen het jaar 2000 een volwaardig ontwikkelde economie te maken. Deze heropbouw was helemaal gebaseerd op de communistische leer waardoor de industrie en landbouw genationaliseerd werden. Achteraf bleek dat de lokale gezaghebbers dat hun diensten bewezen hadden tijdens de oorlog niet competent waren om een sterke economie uit te bouwen. Dit bleek uit de verspilling van middelen. Zo werden er bruggen en andere infrastructuurwerken gebouwd zonder dat ze aangesloten waren aan een weg of een breder netwerk waar ze een belangrijke rol in konden vervullen. Daarnaast werden er ook fabrieken gebouwd die dan niet aangesloten waren op het elektriciteitsnetwerk. Aangezien Vietnam een land is met vele natuurlijkrijkdommen en de bevolking onevenwichtig verspreid was tussen de steden en de gebieden waar de rijkdommen konden worden geëxploiteerd trachtte de Partij deze spreiding in evenwicht te brengen om deze rijkdommen efficiënt te exploiteren. Zo besliste de Partij om stedelingen te hervestiging in rurale gebieden waar ze dan werden ingezet in de landbouw of mijnbouw. Meestal bezaten deze stedelingen niet de nodige kennis of vaardigheden om hun nieuwe taken uit te voeren. Waardoor zulke projecten mislukten. Door de nationalisatie van de industrie in het zuiden van het land en het economische beleid dat volgden zakte het BBP naar 9.2 miljard dollar in 1980. Hierdoor zakte ook de export van 700 miljoen dollar in 1978 naar 500 miljoen in 1980. Dit kwam voornamelijk doordat de Zuid-Vietnamese industrie afhankelijk was

van geïmporteerde grondstoffen uit westerse landen. Dit zorgde ervoor dat de Zuid-Vietnamese fabrieken slechts op 30% van hun capaciteit konden produceren.

De metamorfose dat de Vietnamese economie ondergaan heeft van een communistische economie naar een “markteconomie met socialistische karakteristieken” begon pas vanaf 1986. In 1986 werd de Doi Moi hervormingen doorgevoerd, wat “vernieuwen” wil zeggen. Deze hervorming had 4 luiken. Ten eerste ontstond de mogelijkheid om de landbouw te privatiseren en werden de grote coöperatieven mondjesmaat ontbonden. Ten tweede werden de staatsbedrijven onderworpen aan de regels van de vrije markt. Uiteraard werden hier uitzonderingen op gemaakt voor de sectoren dat de Partij als strategisch achtte. Deze industrieën waren de ijzer-, kool-, communicatie- en transportindustrie. Onder de Doi Moi hervormingen werd het ook legaal om goederen te bezitten en deze ook te erven. Het eigendomsrecht werd in 1992 in de Vietnamese Grondwet opgenomen. Ten Vierde werd het ook mogelijk voor buitenlanders om direct in Vietnam te investeren. De Vietnamese Communistische Partij bood aan deze buitenlandse investeerders verschillende voordelen om in Vietnam te investeren. Ten eerste werden de goederen van de investeerders beschermd tegen nationalisatie. Ten tweede moesten er geen importtarieven betaald worden op industriële machines en werden er nog ander belastingvoordelen voorzien.

Tegen 2035 tracht de Vietnamese Communistische Partij van Vietnam een land te maken met een hogen dan gemiddeld inkomen of met andere woorden een ‘upper middleincome country’, met een BBP per inwoner van 10,000 dollar. Vietnams lange termijnvisie rust op 3 pillaren:

1. Economische welvaart en duurzaamheid;
2. Sociale gelijkheid en inclusie;
3. Overheids capaciteit en verantwoordelijkheid.

Gezien de beperkt omvang van dit werk wordt alleen de eerste pilaar besproken.

In de eerste pilaar wenst de Partij de private sector fors te ontwikkelen met als doel de vierde industriële revolutie te ontketen in Vietnam. De Vierde industriële revolutie wordt gekenmerkt door productietechnieken waarbij gegevensuitwisseling en automatisering centraal staan. Om deze doelen te bereiken is het van kapitaalbelang dat Vietnam meer buitenlands investeerders aantrekt. Liefst trekt het hoogtechnologische bedrijven aan dat zich bewust zijn van hun impact op het klimaat.

Om zulke bedrijven aan te trekken heeft Vietnam verschillende factoren nodig zoals een hoog op geleide bevolking, groene energie, infrastructuur en de grondstoffen die nodig zijn om deze hoogtechnologische producten te maken.

Vietnam beschikt over een bevolking van 100 miljoen mensen waarvan 19% van de mensen ouder dan 25 jaar gemiddeld opgeleid is en 5,4% hoogopgeleid is. In 2030-2035 tracht de Partij

30% van de studenten van een hogere opleiding te voorzien. Dit zal ertoe leiden dat er jaarlijks tussen de 300.000 en 450.000 studenten met een hogere opleiding zullen af studeren. Dit beleid brengt een groot sociaal risico met zich mee. Het kan zijn dat de Vietnamese economie helemaal geen nood zal hebben aan zulke profielen. Om deze toekomstige stroom van hoogopgeleiden een adequate job te voorzien moet de Partij de juiste industrieën aantrekken. Vietnam moet vermijden wat er vandaag in China gebeurt. In China studeren jaarlijks ongeveer 12 miljoen hoogopgeleide studenten af die meestal geen werk vinden. Vandaag is de 20% van de mensen tussen 16 en 24 jaar werkloos in China. Ondanks de snelle groei van de Vietnamese bevolking van de afgelopen jaren is het nataliteitscijfer onder 2,1 gevallen. Dit is het cijfer dat nodig is om de huidige generatie te vervangen door een volgende. Dit impliceert dat Vietnam vroeg of laat geconfronteerd zal worden met een vergrijzing van zijn bevolking, wat kan leiden tot een tekort aan arbeidskrachten.

Op het vlak van energie heeft Vietnam veel te bieden maar heeft het ook zijn uitdagingen. Vandaag wordt 60% van de elektriciteit opgewekt door fossiele brandstoffen waarvan kool de belangrijkste grondstof is samen met olie en gas. De overige 40% van de elektriciteit wordt opgewekt door voornamelijk waterkracht en zonne- en windenergie. Ondanks dat 60% van de elektriciteit opgewekt wordt door fossiele brandstof heeft Vietnam met een kustlijn van 3000 kilometer een enorm potentiële om windenergie op te wekken. Volgens de Wereld Bank is Vietnam in staat om 513360 MW aan windenergie op te wekken. Dit is 200 keer meer dan de grootste energiecentrale in Zuidoost-Azië en 10 keer meer dan Vietnams energie capaciteit in het jaar 2020. Indien Vietnam wenst zijn economische doelen te behalen in 2035 moet het zijn energie capaciteit verdubbelen.

Natuurlijke grondstoffen heeft Vietnam in overvloed. Vietnam heeft in zijn ondergrond verschillen metalen zoals bauxiet en aluminium dat nodig zijn om aluminium te maken. Verder bezit het ook ijzer, koper, nikkel en wolfram. Dit geeft bedrijven de mogelijkheid om staal, elektronica en titanium te maken. Nikkel wordt dan voornamelijk gebruikt in batterijen van elektrische voertuigen. De ontginning van nikkel in Vietnam staat momenteel nog in zijn kinderschoenen. In 2017 is de productie van nikkel gestopt. Nikkel zal weer geproduceerd worden in Vietnam vanaf 2025. Dit zal gebeuren onder het Ta Khoa nikkel project (TKNP) waarbij Black Rock een participatie van 90% heeft. Ondanks zijn nikkel voorraden is Vietnam geen grote speler als het over nikkel gaat. Indonesië is de grootste nikkel producent in de wereld en heeft samen met Australië de grootste reserves. Een voordeel dat Vietnam heeft op Indonesië is dat artikel 33 van de Indonesische Grondwet de controle over natuurlijke grondstoffen toewijst aan de overheid. Dit impliceert dat de natuurlijke grondstoffen in Indonesië niet mogen worden geëxporteerd. Indonesië probeert volgens mij op deze wijze de productie van hoogtechnologische goederen aan te trekken aangezien de nodige grondstoffen het land niet mogen verlaten. Als Indonesië er niet in slaat om de industrieën aan te trekken dat nikkel gebruiken in hun productieproces, dan

kan Vietnam een sterke exporteur worden van nikkel in de regio aangezien vandaag nikkel niet geëxporteerd mag worden uit Indonesië.

Betreffende de zeldzame aardmetalen exporteert Vietnam de ongeraffineerde metalen naar China waar ze geraffineerd en klaar gemaakt worden voor gebruik in de industrie. Indien Vietnam zelf de metalen kan raeineren zal het zeker aantrekkelijker worden voor hoogtechnologische bedrijven.

4. De toekomst van de Vietnamese Communistische Partij

De legitimiteit van het een Partij systeem in Vietnam valt of staat door de steun dat ze geniet bij de bevolking. De Partij is aan de macht kunnen komen door de visie van een Ho Chi Minh, de vader des vaderlands in Vietnam voor een onafhankelijk Vietnam. De Communistische Partij heeft zijn steun bij de bevolking opgebouwd door de drijvende kracht te zijn achter de onafhankelijkheidsstrijd tegen het koloniale regime en de strijd voor een verenigd Vietnam. Deze steun heeft het kunnen blijven behouden door economische vooruitgang te brengen naar Vietnam na de Vietnam Oorlog. Voor het behalen van deze doelen heeft de Partij zich altijd pragmatisch opgesteld. Dit kan afgeleid worden uit het feit dat de Partij zichzelf formeel ontbonden heeft om de eenheid binnen de onafhankelijkheid beweging, Viet Minh, te behouden. Waardoor het later weer vanuit zijn as kon herrijzen en het land kon verenigen waarvan het, het leiderschap kon opeisen. Op deze pragmatische strategie valt de Vietnamese Communistische Partij ook terug in het behalen van zijn economische doelen. Zo heeft het de harde leer van het communisme laten varen voor een openmarkt economie met socialistische karakteristieken.

Dit pragmatisme heeft de Partij in staat gesteld om aan de macht te komen en ook om aan de macht te blijven. De geschiedenis zal uitwijzen of de Vietnamese pragmatische houding zal volstaan om zijn economische doelen te behalen zonder verzeild te geraken in de huidige geopolitieke spanningen tussen het Westen en Rusland, China en Iran.

Aansprakelijkheidsclausule

Dit artikel geeft enkel de visie van de auteur weer en het Olivaint Genootschap van België, vereniging zonder winstoogmerk, kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.
